

LES 3: Is mama een heks?

Je zoekt de belangrijkste informatie in een tekst en kunt die noteren in een schema door sleutelwoorden te gebruiken.

fragment 1

- 1 "Is er iets, Jennifer?", vroeg moeder. "Je zit zo naar me te kijken."
"O, niks", antwoordde Jennifer
5 en ze begon de boontjes op haar bord te bestuderen. Het waren boontjes uit moeders tuin. De hele tuin stond vol met sla, andijvie, wortels, tuinbonen,
10 rabarber, radijzen en nog veel meer. Er was ook een pruimenboom waar 's zomers emmers vol pruimen uit kwamen en helemaal achterin, naast de
15 schuur, groeiden allerlei kruiden. In dat kruidenhoekje was moeder bijna elke middag te vinden. Wat ze daar allemaal uitvoerde, wist Jennifer niet, maar één ding wist ze wel, die kruiden waren alles voor haar. Ze gebruikte ze overal voor. Als Jennifer verkouden was of griep had, brouwde moeder altijd een heel vies drankje, en als ze dat op had, voelde ze zich meteen een stuk beter. Als Sukkel, de hond, 's zomers veel
20 last van jeuk had, maakte moeder een zalfje dat ze op de rode plekken smeerde en als ze zelf hoofdpijn had, loste ze wat gemalen kruiden op in een glas water en was ze zo weer opgeknapt. Vader vond al die middeltjes maar flauwekul. Maar toen hij een tijdje geleden kiespijn had, liet moeder hem met een speciaal drankje spoelen en binnen een halfuur was hij een stuk minder humeurig, ook al beweerde hij dat het spul helemaal niet hielp.
25 Als moeder weer eens stond te roeren in een pannetje waaruit allerlei kruidige dampen opstegen, deed ze Jennifer soms een beetje denken aan een toverheks. Heksen stonden ook altijd in dampende ketels te roeren, tenminste, als ze op dat moment niet op een bezemsteel door de lucht aan het vliegen waren. Jennifer prakte langzaam haar aardappelen en staarde ondertussen naar moeder.
30 Toen die terugkeek, sloeg ze snel haar ogen neer en nam een hap van haar eten. Ze had er nooit lang bij stilgestaan dat moeder wel iets van een heks weg had, maar sinds vanmiddag vroeg ze zich ernstig af of ze er misschien echt een was. Op school waren ze met een project over de middeleeuwen bezig en vandaag had meester Emiel iets over heksenvervolgning verteld. In sommige dorpen op het platteland,
35 had hij gezegd, waren de mensen vroeger doodsbenauwd voor hekserij. Het kwam voor dat mensen zo wantrouwend waren, dat ze hun burens of zelfs een van hun bloedeigen familieleden aanzagen voor een heks. Toen een paar kinderen daar hartelijk om moesten lachen, had meester Emiel geheimzinnig de klas rondgekeken en gezegd dat ze maar niet te hard moesten lachen. Misschien hadden ze zelf wel een
40 heks in de familie.
Die opmerking spookte nog steeds door Jennifers hoofd en nu ze tegenover moeder aan tafel zat, vroeg ze zich af waar je een heks eigenlijk aan kon herkennen. Stel je voor dat moeder er een was, zonder dat zij daar iets van af wist.
Ze moest meer over heksen te weten zien te komen. Ze zou morgen na schooltijd
45 eens langs de bibliotheek gaan om te kijken of ze iets over heksen hadden.

fragment 2

Na wat zoeken vond Jennifer de kast waar de boeken over heksen stonden. Ze koos een dik boek
50 uit en nam dat mee naar de leeszaal. Ze nam geen boeken over heksen mee naar huis, om te voorkomen dat moeder achter-
55 dochtig zou worden.

Ze begon te zoeken naar dingen waaraan je een heks kon herkennen. Ze las dat er

witte heksen en zwarte heksen
60 waren. Witte heksen hielden heel veel van de natuur en gebruikten hun kennis alleen om mensen te helpen, stond er. Met toveren hielden ze zich niet zoveel bezig. Dat deden ze eigen-

lijk alleen als ze zichzelf of anderen moesten beschermen tegen de toverkunsten
65 van een zwarte heks. Witte heksen waren dus geen mensen om bang van te zijn. Voor zwarte heksen moest je wel goed oppassen. Als ze je niet mochten, konden ze ervoor zorgen dat je ziek werd of dat er allerlei vervelende dingen met je gebeurden. Ze konden je zelfs in een vette pad veranderen of in een boom. Vroeger dachten de mensen een heks te kunnen herkennen aan de wratten of moedervlekken op haar
70 lichaam. En iedereen geloofde dat een heks lichter was dan water en dus niet zou zinken als je haar in het water gooide. Vooral eenzame oude vrouwtjes met een kat of een hond waren verdacht. Zo'n beest kon een huisgeest, een soort hulpje, zijn. Een paar bladzijden verder stond dat moderne heksen vaak gewone mensen waren die in niets op de heksen van vroeger leken en heel moeilijk te herkennen waren. Ze
75 bestaan dus nog steeds, dacht Jennifer. Dan zou moeder best zo'n moderne heks kunnen zijn. Maar dan was ze vast een witte heks, want ze zou nog geen vlieg kwaad doen.

Jennifer keek op de klok. Het was half zes, bijna etenstijd. Ze bracht het boek terug naar de kast en keek nog wat tussen de andere boeken, op zoek naar een grimoire.
80 Grimoires, had ze gelezen, waren toverboeken waarin allerlei duistere spreuken en recepten stonden. Sommige van die boeken waren heel oud en er stonden wel eens dingen in die heel gevaarlijk waren, dingen die je maar beter niet kon weten. Op de onderste plank zag ze een dik boek met een versleten donkergroene kaft staan. Ze haalde het nieuwsgierig uit de kast en zag dat er geen titel op de kaft
85 stond, waardoor het boek iets geheimzinnigs kreeg. Ze sloeg het zomaar ergens open en moest bijna niezen van de scherpe muffe lucht die van de vergeelde bladzijden opsteeg. Ze begreep geen woord van wat er stond. Het was in een andere taal geschreven. Naast de raadselachtige tekst stond in kleine lettertjes: Pluk de kruiden bij volle maan en vermeng ze met reuzel en paddenkwijs. Ze griezelde ervan. Reuzel
90 en paddenkwijs, jakkie, dat was nog eens vies. Zou moeder haar recepten ook uit zo'n boek halen? Vast niet. Dit was meer iets voor zwarte heksen.

Jennifer sloeg het boek dicht en zette het terug. Ze mocht wel opschieten, anders kwam ze nog te laat voor het eten.

Meer lezen?

Vleder, Willem Bek, Standaard uitgeverij, kinderjury 1998